

ФРАНЦУСКИ ИЗБОРИ ЗА ЕВРОПСКИ ПАРЛАМЕНТ

Сажетак: Иако европски парламентарни избори у Француској имају нешто мањи значај у односу на националне, неколико политичких феномена скренуло је пажњу јавности. Реч је пре свега о излазности која је достигла 50 одсто што значи да је била већа за читавих 8 процентних поена у односу на изборе из 2014. године.¹ Појачано интересовање бирача може да се објасни шоком који су изазвали догађаји у вези са Брекситом и егзистенцијална угроженост Европске уније. Победа странке Национално окупљање Марин Ле Пен са 23,3 одсто освојених гласова је релативна ако имамо у виду да је освојила мање гласова у односу на изборе 2014. године, као и на малу разлику у односу на другопласирану Републику у покрету са 22.4 одсто. Резултат Макронове листе и није тако лош узевши у обзир вишемесечне масовне а понекад и насилне протесте жутих прслука. Странка зелених направила је велико изненађење јер је према прогнозама требала да оствари 9 а добила је преко 13 одсто гласова. Изненађујуће лош резултат постигли су Републиканци са свега 8,5 одсто освојених гласова у односу на прогнозираних 15 одсто и странка Непокорена Француска и њен лидер Жан Лик Меланшон са 6 одсто гласова. Некада владајућа Социјалистичка партија Француске је као последња ипак успела да уђе у Европски парламент.

Кључне речи: избори за Европски парламент, пропорционални изборни систем, изборне листе, предизборна предвиђања, излазност, Република у покрету, Национално окупљање, изборни резултати

Увод

Избори за посланике у Европском парламенту одвијали су се у специфичном тренутку за Европску унију. Због Брекзита дуго се није знало да ли ће се бирати 705 или 751 посланик. Наиме, Европска унија је желела да искористи излазак Уједињеног Краљевства из чланства и да смањи број посланика у Европском парламенту на 705, ради лакшег и складнијег рада ове институције. Иначе, 46 посланичких места је укинута али и задржано као резерва у случају приступања нових држава чланица тј. Србије и Црне Горе. Поред тога, намера

¹ <https://www.lci.fr>, 26.05.2019.

је била и да се уравни тежи заступљеност у смислу да се доделе додатна посланичка места државама којима је повећан број становника чиме би се уклонила појава подзаступљености грађана. У тој скупини држава била је и Француска која је са 74 требала да пређе на 79 посланика, односно да добије још 5 посланичких места у односу на састав Парламента у сазиву 2014-2019. године.

Избори за Европски парламент у Француској су атипични и због изборног система. Замисао генерала Шарла Де Гола била је да кроз уставни поредак V републике извршној власти додели политичку стабилност. У том смислу, определио се да на националном нивоу користи већински изборни систем. По том изборном систему бирачи у изборним јединицама чији број одговара броју посланика, гласају за кандидата по имену и презимену. Овај систем олакшава добијање јасних парламентарних већина и фаворизује странку која има највећу подршку код грађана. Међутим, на изборима за Европски парламент француски бирачи ће одлучивати о расподели посланичких места по пропорционалном систему, где се посланичка места додељују страначким листама у зависности од процента освојених гласова. Новина је и што ће на изборима 2019. године читав Француска бити једна изборна јединица, као и у већини држава чланица Уније. До сада односно од 2004. године пропорционални избор у Француској одвијао се по регионалним изборним јединицама, што је случај и данас још само у Италији, Пољској, Ирској и Белгији. Изборни цензус за пријављене листе износи 5 одсто гласова.

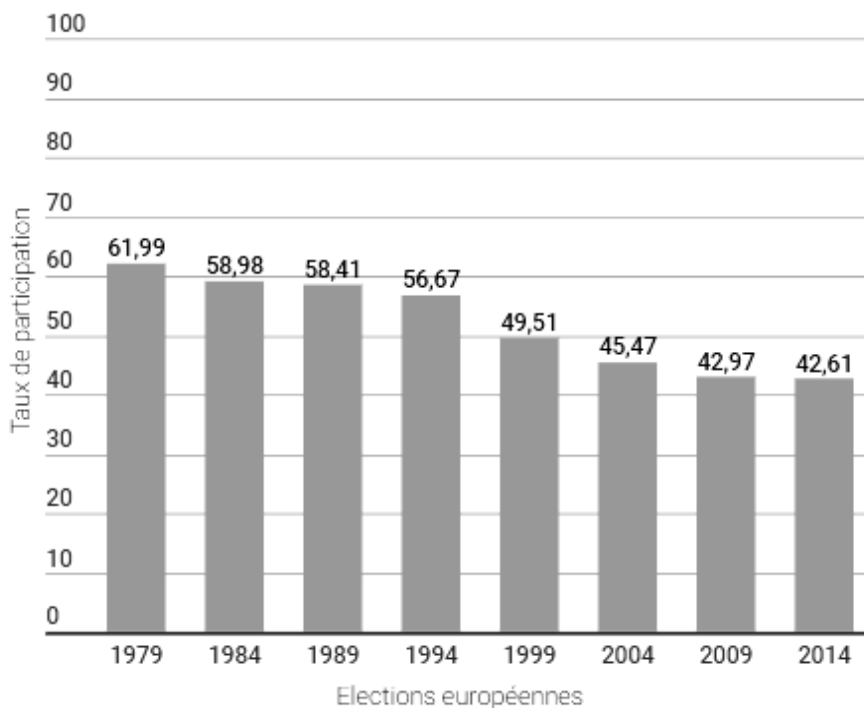
Правило Европске уније јесте да се избори одржавају у изборном периоду од 23. до 26. маја 2019. године. На свакој од држава чланица је да одреди дан избора. У Француској традиционално изборни дан је недеља, те су избори за Европски парламент у овој земљи били одржани 26. маја 2019. године.

Поједине особености избора за Европски парламент у Француској

Од непосредног избора посланика у Европски парламент надлежности ове институције стално су увећаване. Међутим, учешће грађана на европским изборима било је у сталном паду, да би се на изборима 2014. године релативно стабилизовало јер је са 43 пало на 42,61 одсто.² У септембру 2018. године само 4 од 10 Европљана знало је да се 2019. године одржавају европски парламентарни избори. У Француској стопа апстиненције је била око 56 одсто што је представљало европски просек. Највећа стопа апстиненције јесте у државама источне Европе попут Хрватске, Пољске, Словеније, Чешке и Словачке где може да иде и до 80 одсто од укупног бирачког тела. Дакле, проблем апстиненције не погађа толико старе државе чланице колико је присутан у новопримљеним државама у Европску унију.³

² *Les modes de scrutins et les enjeux des elections europeennes 2019*, 29.04.2019., www.kantar.com

³ Celine Schmitt, "Elections europeennes: la specificite d'un scrutin pas comme les autres," 28.08.2018., <https://www.touteurope.eu>

Source : TNS/ScytI en coopération avec le Parlement européen

Share

infogram

Европски парламентарни избори у Француској особени су и по томе што се неретко догађа да унутрашњи политички догађаји опредељују избор бирача. Реч је о феномену такозваног санкционисања или слања упозорења владајућој структури. Тако је 1994. године председник владе, социјалиста Мишел Рокар (Michel Rocard) доживео историјски пораз са 14,49 одсто освојених гласова па више није фигурирао као озбиљан председнички кандидат.⁴ Плашећи се тешког изборног пораза Жак Ширак 2004. године променио је изборни систем, те је са једне националне прешао на више регионалних изборних јединица.

Пропорционални изборни систем повећава шансе странкама које су слабо заступљене у националној скупштини да остваре успех на изборима за Европски парламент. Поред тога, бирачи који се на националним изборима опредељују за сигурно и корисно гласање неретко желе да унесу одређену свежину

⁴ Celine Schmitt, "Elections europeennes: la specificite d'un scrutin pas comme les autres," 28.08.2018., <https://www.toutteleurope.eu>

у политички живот те на европским изборима гласају за мање странке. Тако је Бернар Тапи (Bernard Tapie) на челу листе Покрета левих радикала на изборима 1994. године добио 12 одсто гласова исто колико и листа суверенисте Филипа Девилија (Filippe De Villiers). На изборима 2009. године Еколошка страна зелених је била трећа на изборима са 16 одсто освојених гласова иза Социјалистичке партије Француске.

На претходним европским парламентарним изборима 2014. године међутим, преовладале су европске теме. У том контексту доста се расправљало о немоћи Европске уније да реши горуће проблеме попут масовног досељавања становништва из Африке, економску кризу или да изврши одговорајућу реформу свог институционалног система. Радикално десни Национални фронт је стављајући у први план проблем имиграције са 25 одсто освојених гласова постао појединачно најјача странка у Француској испред УМП-а (Деголисти) са 21, Социјалистичке партије Француске са 14,7, УДИ-а са 10,3, Европске еколошке листе зелених са 9,4 и Фронта левице са 6,4 одсто гласова.⁵ Скок Националног фронта у Француском бирачком телу био је изузетан ако имамо у виду да је на претходним европским изборима 2009. године добио свега 6,34 одсто гласова. Деголистички УМП као најважнија опозициона партија традиционалне демократске деснице због унутрашњих подела није успела да привуче главни део бирача. Социјалистичка листа предвођена председником владе Мануелом Валсом била је близу да обори најгори резултат у својој историји остварен под вођством Мишела Рокара 1994. године. Разоравајући резултат постигла је и листа "Фронта левице" Жан Лика Меланшона (Jean Luc Melançon) која је окупила Партију левице и Комунистичку партију.

Изборне листе за посланике у Европском парламенту 2019. године

На француским изборима за посланике у Европском парламенту пријавиле су се чак 34 листе што је рекордан број.⁶ У односу на 2014. годину избори за Европски парламент имали су нешто измењене учеснике.

Република у покрету : Натали Лоазо
La République en marche : Nathalie Loiseau

Реч је пре свега о странци *Република у покрету* председника Емануела Макрона (Emmanuel Macron) која је словила за једног од фаворита ових избора. Изразито проевропског опредељења, позиционирана у центру политичког спектра, *Република у покрету* састављена је пре свега од нових људи који се нису бавили политиком, или од умерених би-

⁵ *Europeennes 2014: le triomphe du FN, la claque de l'UMP, l'effondrement du PS*, 25.05.2014., <https://www.liberation.fr>

⁶ Julien Da Sois, *Elections europeennes: qui sont les principales tetes de listes en France*, 14.05.2019., <https://www.cnews.fr>

ввих чланова Социјалистичке партије Француске и Деголистичких Републиканаца.

За Републику у покрету ови избори били су од изузетног значаја обзиром да је председник Емануел Макрон привржен европској интеграцији и да је у више наврата излагао детаљан програм преутемељења Европске уније, што је по њему права политичка алтернатива расту изразито десничарских и националистичких странака. Макрону је поред тога био потребан успех на европским изборима обзиром да је био политички уздрман кризом такозваних *жу-тих прслука* тј. вишемесечним демонстрацијама незадовољних грађана његовом политиком. После вишенедељног оклевања за носиоца листе *Република у покрету* изабрана је бивша министарка за европске послове у влади Едуара Филипа (Edouard Philippe) Натали Лоазо (Nathalie Loiseau).⁷ Ова 54-годишња бивша дипломаткиња која је службовала у Индонезији, Сенегалу, Мароку, Сомалији, Камбоџи и САД била је 2017. године и доректорка престижне школе за националну администрацију *ЕНА*. Натали Лоазо није била позната француској јавности. Убрзо се показало да јој упркос професионалној дипломатској каријери недостаје политичке харизме и инстинкта, али и што је још чудније и дипломатске вештине. Лоазо је постала препознатљива у јавности по неспретним изјавама и потезима. Први проблем везан за Лоазо појавио се када је интернет портал „Медиарт“ открио да је 1984. године усвојим студентским данима на престижном Париском Факултету политичких наука, била на листи крајње десничарског студентског синдиката. Овај ангажман је неспојив са проевропским и умереним центристичким опредељењем Макронове странке. Уследила су нова открића о хомофобични коментарма објављеним у стрипу за децу чији је један од аутора. Затим, следи и изјава да су је гледали као *циганчицу* (*romanichelle*-погрдни израз за Роме) када је 2017. године постављена за директорку *ЕНА*-е. Додуше, Натали Лоазо је била позната по гафовима и када је била министарка за европске послове. Тако је у фебруару ове године приликом званичне посете Србији изјавила како наша земља неће бити примљена у Европску унију. Нешто раније, упоредила је понашање Британаца са каприцима њене мачке коју је иначе наводно назвала *Брекзит*.

На изборима 2014. године странка Марин Ле Пен (Marine Le Pen) наступила је под именом *Национални Фронт*, да би у међувремену променила назив у *Национално окупљање*. Коришћење речи *окупљање* има Деголистички призив јер се овај термин у Француској повезује са странкама Деголистичке провенијенције, а и саставни је део Деголистичке идеологије уједињења десних и левих патриота. Ле Пенова је на овај начин желела да стави до знања да је раскрстила са неонацистичком кокети-

Национално окупљање : Џордан Бардела
Rassemblement national : Jordan Bardella

⁷ Julien Da Sois, *Elections europeennes: qui sont les principales tetes de listes en France*, 14.05.2019., <https://www.cnews.fr>

рањем њеног оца Жан Мари Ле Пена (Jean-Marie Le Pen) и да је прихватила темељне вредности V Републике.

На челу листе *Националног окупљања* постављена је 23-годишња млада нада ове странке Џордан Бардела (Jordan Bardella) рођен у проблематичном предграђу Париза Дранси (Drancy- Seine-Saint-Denis).⁸ Предграђе о коме је реч, карактеристично је по израженој афричкој имиграцији. Бардела се политички активирао у овој политичкој партији од своје 16. године и данас је лидер младих исте. Студирао је географију на Сорбони, али још није стекао диплому. Циљ *Националног окупљања* био је да задржи статус француске партије са највећим бројем гласова, што би му олакшало будуће освајање власти и на националном нивоу. Иначе, Бардела ће бити један од најмлађих посланика у историји Европског парламента, мада не и најмлађи ако имамо у виду Илке Шредер (Илка Schroder) која је изабрана са 21. годином. Иначе, Жан Мари Ле Пен је са 86. година био најстарији изабран европски посланик икада.

Национално окупљање предвиђа као кључне програмске тачке јачање граница Европске уније кроз преузимање надзора над националним границама, као и борбу против исламизма и неолибералних начела слободне размене.⁹ Кад је реч о европском институционалном систему ова странка се залаже за укидање Европске комисије и пренос овлашћења претходно поменуто на класичан међувладин орган Савет. Интересантно је међутим, да је ова странка одустала некадашњих програмских циљева попут укидања Европске уније и евра као јединствене европске валуте и поред тога што је на њихов рачун задржала низ критика.

Републиканци : Франсоа Кзавје Белами
Les Républicains : François-Xavier Bellamy

се наизглед и у прво време показао успешним обзиром да је ова листа имала, према истраживањима јавног мњења најбољу динамику раста и да је у бирачком телу скочиласа око 10 на близу 15 одсто гласова. Белами је био оспораван јер је био близак тзв. „тврдој десници“ која је водила кампању против институције истополних браковаа учествовао је и у оснивању покрета *Зажеднички смисао* (Sens commun) који заступа конзервативне ставове. Чинило се да

Дуго година владајућа странка деснице која је дала неколико француских председника (Де Гол, Помпиду, Ширак, Саркози) определила се да на чело листе постави младог 33-годишњег професора филозофије Франсоа Кзавије Беламија (François Xavier Bellamy). Овај контроверзан избор председника Републиканаца Лорана Вокјеа (Laurent Wauquiez)

⁸ Julien Da Sois, *Elections europeennes: qui sont les principales tetes de listes en France*, 14.05.2019., <https://www.cnews.fr>

⁹ Louis Hausalter, *Quel programme pour l'Europe? Les reponses de Jordan Bardella tete de liste du RN*, <https://www.marianne.net>, 26.05.2019.

ништа не успева тако добро као успех. Због наводног раста популарности страначке листе чак су и умерени десничари старије генерације попут председника Сената Жерара Ларшеа (Gerard Larcher) говорили да их је Белами освојио својом свежином и новим стилем изражавања.

Републиканци су избегавали да критикују и доводе у питање постојање Европске уније. Под слоганом „За Француску – преобразити Европу,“ њихов програм предвиђао је реформисање Европске уније не би ли постала ефикаснија.¹⁰ У том смислу Републиканци су се залагали за бољу заштиту граница Уније од досељавања, за афирмисање и истицање европских јудео-хришћанских цивилизацијских корена и вредности, за изградњу Европске моћи која би у економском и војном смислу била у стању да се носи са САД, Кином и Русијом.

На конвенцији одржаној у Бордоу децембра 2018. године ова партије крајње левице изабрала је младу 29-годишњу политиколошку за носиоца листе. Манон Обри била је ангажована у раду хуманитарних невладиних организација у Африци.¹¹ Под слоганом "заједничка будућност и у Европи" листа *Непокорених* залагала се за начело суверености народа и социјални напредак. У том смислу противили су се директиви о *де-таширању радника* и споразума о слободној размени између Европске уније и Канаде и САД. С друге стране, били су за више социјалне солидарности, као и за право на контрацепцију, абортус и еутаназију. Ова листа је предлагала могућност смене Комесара у току трајања мандата, као и промену оснивачких уговора Европске уније.

Носилац листе *Зелених* био је дипломирани економиста са универзитета Париз-Дофин и некадашњи директор француског огранка невладине организације *Гринпис* (Greenpeace France).“ Иако традиционално везана за социјалистичку левицу, еколошка листа је одлучила да наступи самостално и заузме неутралан идеолошки став, истичући у први план искључиво еколошке теме, односно заштиту животне средине.

Непокорена Француска : Манон Обри
La France insoumise : Manon Aubry

Европска еколошка листа зелени : Јаник Жадо
Europe Ecologie Les Verts : Yannick Jadot

¹⁰ 04.05.2019., <https://www.republicains.fr>

¹¹ Julien Da Sois, *Elections europeennes: qui sont les principales tetes de listes en France*, 14.05.2019., <https://www.cnews.fr>

Социјалистичка партија Француске и Јавни трг : Рафаел Глуксман
Parti socialiste et Place publique : Raphaël Glucksmann

ла за свог челника листе. Његов избор није прошао без оспоравања у јавности обзиром да есејиста Глуксман важи за типичног припадника социјалнолибералне интелигенције са леве париске обале Сене, чувене још под називом *кавијар левица*. Интересантно је да се невенчана супруга Глуксмана позната политичка новинарка јавног сервиса Леа Саламе (Lea Salamé) повукла из јавности док траје изборна кампања њеног партнера.

Изразито проевропска *Социјалистичка партија Француске* је изнела низ предлога у циљу бољег управљања мигрантском кризом, јачања европске одбране, унапређења социјалних права у Унији и јачања транспарентности у раду њених институција. Ова некада владајућа странка после председниковања Франсоа Оланда распала се на више фракција и тако изгубила на утицају те се очекивало да освоји свега око 5 до 6 одсто гласова.

Устај Француско : Никола Дипон Ењан
Debout la France : Nicolas Dupont-Aignan

управља финансијска олоигархија из иностранства. Ова последња поставља ненародну власт у Француској која брани стране интересе. Изборне прогнозе

Носилац листе Социјалиста био је Рафаел Глуксман (39 година) син филозофа Андре Глуксмана. иначе познатог хрватског лобисте током ратова 90-их година прошлог века у бившој Југославији. Глуксман је један од оснивача покрета *Јавни трг* уз еколошкињу Клер Нувиан (Claire Nouvian) и економисту Тома Поршера (Thomas Porcher).¹² *Социјалистичка партија Француске* га је 16. марта ове године изабра

Никола Дипон Ењан председник суверенистичког покрета *Устај Француско* одлучио се за самостални излазак на европске изборе. Некадашњи члан владајућих Деголиста, на председничким изборима 2017. године подржао је у другом кругу Марин Ле Пен. Дипон Ењан је жесток критичар Макронове проевропске политике и Европске уније. Наиме, он сматра да Француска изумире јер грађане и државу пљачка домаћа финансијска олигархија којом пак

¹² Julien Da Sois, *Elections europeennes: qui sont les principales tetes de listes en France*, 14.05.2019., <https://www.cnews.fr>

за покрет *Устај Француско* кретале су се око 4,5 одсто што значи да је ова листа била близу да пређе изборни цензус.

На челу листе *Комунистичке партије* био је Јан Броса који је дипломирао модерну књижевност на *Екол нормал супериор*.¹³ Овај 39-годишњи интелектуалац био је заговорник озакоњења истополних бракова, те је искористио ово право и оженио се својим дугогодишњим партнером. Ангажован је као помоћник градоначелнице Париза социјалисте Ан Идалго на пословима стамбене изградње. *Комунистичка партија Француске* је годинама после другог светског рата била доминантна снага левике и прва опозициона странка у Француској. По предизборним испитивањима јавног мњења биле су минималне шансе да ће на европским изборима комунисти прећи цензус.

Унија независних демократа (УДИ) је као проевропска и центристичка странка требало да уђе на заједничку листу са Макроновим *Републиком у покрету*, али се ипак одлучила за самостални излазак на изборе. Председник *УДИ*-а Жан Кристоф Лагард се определио за самосталну опцију да би подвукао разлику у односу на Макроновов покрет. Наиме, Лагард сматра да се Макранова листа залаже за *ултралибералну* концепцију Европске уније која штити интересе учесника на финансијским тржиштима, а не оне који живе од свог рада. *УДИ* је 70-их година у време председниковања Валери Жискара Дестена (Valéry Giscard d'Estaing) била владајућа странка у Француској, да би данас изгубила утицај и релативно далеко је од достизања цензуса. Међутим, Лагард је уз лидера *Социјалистичке листе* Глуксмана отворено подржао улазак Србије у Европску унију.

Комунистичка партија : Иан Броса
Partie communiste : Ian Brossa

Унија независних демократа :
Жан-Кристоф Лагард
UDI : Jean-Christofe Lagarde

¹³ Julien Da Sois, *Elections europeennes: qui sont les principales tetes de listes en France*, 14.05.2019., <https://www.cnews.fr>

Друге изборне листе без већих изгледа за улазак у Европски парламент

На изборима за Европски парламент пријавило се још изборних листа без изгледа за прелазак цензуса. Реч је о листи бившег социјалистичког кандидата на председничким изборима 2017. године Беноа Амона (Benoit Hamon) под именом *Генерација/е* која се залагала за федерално устројство Европске уније. Поред тога, појавиле су се изборне листе повезане са покретом *Жутих прслука*. Један од изборних лидера поменутог покрета ковач по занимању Кристоф Шаленсон (Christophe Chalencçon) пријавио је изборну листу *Грађанска еволуција*. Шаленсон је познат по својим везама са Луиђи Ди Мајом из италијанског покрета *Пет звезда*, једне од владајућих странака у Италији. Другу листу блиску *Жутим прслуцима* под именом *Жута алијанса* предводио је певач Франсис Лалан (Francis Lalanne). Трећу листу која имала посредне везе са *Жутим прслуцима* заступао је Флоријан Филипо (Florian Philippot) бивша десна рука Марин Ле Пен. Наиме, Филипо је 2017. године изашао из *Националног фронта* јер га је Ле Пенова окривила за погрешну стратегију и губитак председничких избора. Његова листа под називом *Патриоте* залагала се за *Фрекзит* односно за излазак Француске из Европске уније. Сличан програм имао је и суверениста Франсоа Аслино (François Asselineau) са својом листом *Народне републиканске уније* који је био председнички кандидат на изборима 2017. године на којима је остварио маргинални резултат од 0,92 одсто гласова. Као претенденти на посланичка места фигурирале су и екстремно леве *Троцкистичке листе*.

Закључак

Иако европски парламентарни избори у Француској имају секундарни значај у односу на националне, неколико политичких феномена скренуло је пажњу јавности. Већина кључних партија и покрета у политичком животу ове земље нису желели да истуре своје лидере на чело изборне листе одредивши се за политичаре млађе генерације (*Национално окупљање, Републиканици, Непокорена Француска, Социјалистичка партија Француске*). Ово може да се објасни тактиком партијских лидера да не ризикују политички кредибилитет на традиционално хировитим европским изборима. С друге стране претходно поменути су се надали да би освежење у лику *млађих снага* могло да им донесе одређену добит.

Други феномен био је у жестокој борби између *Републике у покрету* и *Националног окупљања* као две најјаче листе за прво место. Овде је реч о позиционирању пред следеће националне председничке и парламентарне изборе. Макронов покрет намеравао је да покаже да је и поред кризе *жутих прслука* са изразито проевропским програмом као алтернативом национализму, остао водећа политичка снага у земљи. *Национално окупљање* е пак желело да дока-

же да је у ствари странка са највећим бројем гласова у Француској и да је зрела за преузимање власти.

Изборни резултати донели су доста изненађења. Реч је пре свега о излазности која је достигла 50 одсто, што значи да је била већа за читавих 8 процентних поена у односу на изборе из 2014. године.¹⁴ Појачано интересовање бирача може да се објасни шоком који су изазвали догађаји у вези са *Брекзитом*. Фрактура британског друштва и политичка и економска неизвесност оставила је јак утисак на француске бираче и отворила им очи у вези са значајем европске интеграције.

Избори су показали да у Европски парламент улазе *Национално окупљање* са 23,31 одсто, *Република у покрету* са 22,41 одсто, *Еколошка странка зелених* са 13,47 одсто, *Републиканци* са 8,48 одсто, *Непокорена Француска* са 6,31 одсто и *Социјалистичка партија Француске* са 6,19 одсто освојених гласова.¹⁵

Победа странке Марин Ле Пен релативна је ако имамо у виду да је освојила нешто мало мање гласова у односу на изборе 2014. године, као и на малу разлику у односу на другопласирану *Републику у покрету*. Резултат Макронове листе и није тако лош узевши у обзир вишемесечне масовне а понекад и насилне протесте *жутих прслука* против његове власти који су се одвијали у великим градовима. *Странка зелених* направила је велико изненађење јер је према прогнозама требало да оствари 9, а добила је преко 13 одсто гласова. Сигурно је да се велики број младих испод 30 година као и некадашњих бирача *Социјалиста* определило да укаже поверење овој листи. Изненађујуће лош резултат постигли су *Републиканци* са свега 8,5 одсто освојених гласова у односу на прогнозираних 15 одсто. Овакав изборни суноврат Деголистичке странке довео је до оставке њеног лидера Ролана Вокјеа. Разочаравујући резултат има и странка *Непокорена Француска* и њен лидер Жан Лик Меланшон чији је ауторитет пољуљан. На крају, некада владајућа *Социјалистичка партија Француске* је као последња ипак успела да уђе у Европски парламент.

Литература:

- François Chatelet, Olivier Duhamel, Evelyne Pisier Kouchner, *Histoire des idées politiques*, PUF, Paris, 1982.
- Jean-Jacques Chevallier, Guy Carcassonne, Olivier Duhamel, Jullie Benetti, *Historie de la V République*, Dalloz, 15 edition, Paris, 2015.
- Constitution de la V République*, Gualino éditeur, Paris, 2016-2017.
- Valéry Giscard d'Estaing, *Le pouvoir et la vie*, Livre de poche, Paris, 1988.
- Olivier Duhamel, *La Gauche et la V république*, Revue française de science politique, Numero 2, p. 444-448, Paris, 1981.
- Michel Houellebecq, „*Soumission*“, Flammarion, Paris, 2015.
- Philippe Manin, *L'Union européenne*, Pedone, Paris, 2015.

¹⁴ <https://www.lci.fr>, 26.05.2019.

¹⁵ <https://www.franceinter.fr>, 27.05.2019.

Thibault de Montbrial, „*Le sursaut ou le chaos*”, Plon, Paris, 2015.

Slobodan Zečević, *Institucionalni sistem i pravo Evropske unije*, Institut za evropske studije, Beograd, 2015.

FRENCH ELECTIONS TO THE EUROPEAN PARLIAMENT

Summary: Although the European parliamentary elections in France have somewhat less importance than national ones, several political phenomena have drawn public attention. First of all, the turnout is 50%, which means that it was higher by an overall 8 percentage points compared to the 2014 elections. The heightened interest of voters can be explained by the shock that caused the events related to "Brexit" and the existential threat of the European Union. National Party Marin Le Pen's victory with 23.3% of the votes won is relative if we take into account that she won fewer votes than the 2014 elections and a slight margin in comparison to the second-placed "Republic on the move" with 22.4%. The result of the Macron's list is not so bad considering the months of massive and sometimes violent protests of "yellow vests." The "Green Party" made a great surprise, as according to the forecasts it should have achieved 9 and won over 13% of the votes. The surprisingly bad result was achieved by the "Republicans" with only 8.5 % of the votes cast against the 15% predicted, and the list of Unsettled France and its leader, Jean-Melenchon, with 6% of the vote. The former ruling Socialist Party of France, as the last one, nevertheless managed to enter the European Parliament.

Key words: elections for the European Parliament, proportional electoral system, electoral lists, pre-election prediction, exit, Republic on the move, National gathering, election results